

Vad kommer ur skorstenen?

Regler och tips för eldning med bibränslen

Elda med hänsyn

I dagens samhällen bor vi tätt intill varandra och har ofta små tomter. Eldas det i braskaminer eller pannor i tätbebyggda områden kan det uppstå problem med luftvägsirritationer, dålig lukt och sotnedfall. Detta är varken bra för luftkvaliteten eller för grannsämjan. Särskilt utsatta är de som har hus med mekanisk ventilation där luften tas in på ett enda ställe.

Här följer några råd för att undvika störningar från eldning av ved och andra biobränslen.

Utrustning för bra eldning

En ny utrustning ska vara miljögodkänd

När du köper eldstad bör du välja en eldstad som är P-märkt, Svanen-märkt eller CE-märkt. Boverkets Byggregler (BBR) ställer krav på CE-märkning av eldstäder och anger hur mycket rök en eldstad får släppa ut och hur röken ska vara beskaffad. Innan du köper en eldstad, begär att din återförsäljare redovisar att BBR:s krav är uppfyllda. I annat fall får eldstaden inte installeras. Detta gäller även vid köp av en begagnad eldstad.

Genom att välja bästa möjliga teknik får du också bästa möjliga förbränning – och du sparar bränsle!

Trivseldning

Tänk på att braskaminer är byggda för att vara sekundära värmekällor och bara får användas för ”trivseldning” och inte som huvudsaklig uppvärmningskälla av bostaden.

Elda mot en ackumulatortank när du eldar i vedpanna

Utan tank måste du elda flera gånger per dag eller pyrelda. Temperaturen blir för låg och förbränningen dålig. Med en ackumulatortank kan du sänka dina utsläpp med uppemot 80–90%, jämfört med om du eldar med en strypt lufttillförsel. Dessutom ökar du verkningsgraden, minskar din vedförbrukning och kan elda vid en tidpunkt som passar dig bäst. Också en panna med pelletsbrännare har fördel av att eldas mot en ackumulatortank även om nyttan inte är lika stor som vid vedeldning. Pelletsbrännaren fungerar ungefär som en oljebrännare och kan därför även fungera utmärkt i kontinuerlig drift. Ackumulatortanken kan även användas som lager för andra energikällor som t.ex. solvärme.

När behöver jag kontakta myndigheter och sotaren?

Vid nyinstallation eller väsentlig ändring av eldstad och rökkanal måste du oftast göra en anmälan enligt plan- och bygglagen till miljö- och byggnadsnämnden innan installation får påbörjas. Med väsentlig ändring avses sådana åtgärder som kan leda till ökad brandrisk eller förändrade utsläpp till omgivningen.

Exempel på anmälningspliktiga åtgärder utöver nyinstallation är:

- insättning av kassett eller motsvarande i tidigare öppen eldstad
- installation av brännare eller anordning för bränsletillförsel till följd av bränslebyte, t.ex. från olja till pellets. Borttagning av oljetank ska anmälas till miljö- och byggnadsnämnden.

Kontrollera också om det finns lokala bestämmelser.

Tänk på att felaktig installation kan leda till allvarliga konsekvenser i form av ökad risk för brand eller förgiftning. Du bör kontakta sotaren på ett tidigt stadium för att förvissa dig om att det är möjligt att installera en eldstad på den plats du tänkt dig. När eldstaden är på plats ska installationen besiktigas av sotaren eller annan behörig. Därefter ska eldstaden sotas och brandskyddskontrolleras regelbundet.

**Kontakta
sotaren på ett
tidigt stadium!**

Är du expert på vedeldning?

ETT TYDLIGT TECKEN PÅ FELAKTIG ELDNING

Akkumulatortank

är den stora förbättringen, men den ska dimensioneras och kopplas rätt.

Byte till miljögodkänd panna är en bra åtgärd, men också då krävs ackumulatortank.

Akkumulatortanken är ett extra vattenmagasin med bra värmeisolering. Gör att man kan elda större brasor med full lufttillförsel. Ger renare rökgaser, bekvämare eldning och bättre bränsleekonomi.

Veden skall torkas ett år och förvaras inne eller under tak.

Tänd upp snabbt med stickor och finhuggen ved.

Brandsäkert askkärl med tättslutande lock är ett måste.

För snålt med luft ger pyreldning, ökad tjärbildning, miljöstörning, brandrisk och dålig ekonomi.

ge lägre bättre

Spara och sätt upp på väggen!

Hur eldar jag bäst?

Elda med rätt bränsle

Rätt bränsle är torr ved, pellets eller briketter. Ved bör ha varit lagrad torrt och luftigt under minst ett år. Den ska vara kapad i lämpliga längder och klyvd. Det är också ofta fördelaktigt om du kan lagra veden inomhus minst en vecka innan den ska eldas.

Du får givetvis inte elda med fuktigt bränsle, spånplattor, målat/impregnerat virke eller annat avfall förutom rent träavfall.

Eldar man med rent bränsle är askan ett utmärkt gödningsmedel för trädgården! I synnerhet fruktträd och vedartade buskar behöver näringsämnen från vedaskan.

Snabb uppeldning

När man tänder i en kall eldstad är det svårt att helt undvika rök och utsläpp av miljöskadliga ämnen. Minska problemet genom att få eldstaden varm så fort som möjligt. Pröva att tända brasan uppifrån: Lägg vedträn i botten, därefter tunnare vedträn och överst stickor. För att tända elden använd träfiberbaserad braständare istället för tidningspapper. Se till att det är bra lufttillförsel. Ett nytt vedinlägg bör helst göras när 2/3 av vedmagasinet har brunnit ut och som senast när det finns en ordentlig glödbädd kvar. Veden ska passa till eldstadens vedmagasin.

Högst 3 kg ved i timmen!

De flesta lokaleldstäder (braskaminer etc.) är avsedda att eldas med 2-3 kg normaltorr ved i timmen och inte längre än 3-4 timmar. Om man eldar med mer ved finns det risk för att röktemperaturen blir farligt hög vilket kan medföra brand i skorstenen och även skada kaminen. Kontrollera röktemperaturen regelbundet om så är möjligt.

Läs vad som står i skötselanvisningarna eller hör med tillverkaren vad som gäller för just din eldstad.

Lufttillförsel

För att elden ska brinna krävs det god lufttillförsel via ventil eller dylikt. För att öka draget i skorstenen kan man ha ett fönster på glänt tills elden har tagit sig ordentligt.

Det ska inte ryka ur skorstenen efter uppeldning

När det är varmt ute ska man bara se ett daller i luften ovanför skorstenen. Den enda gången det ska ryka ur skorstenen är när det är kallt ute. Då bildas en vit rök som består av vattenånga. Gul eller gråsvart rök betyder dålig eldstad eller felaktig eldning, t.ex. för lite lufttillförsel eller skräpved.

Pyrelda inte!

Det finns ingen anledning till att strypa lufttillförseln för att det ska brinna ”långsamt” så att det inte blir för varmt i eldstaden eller huset. Det för bara med sig sot och tjära i skorstenen, giftiga förbränningsprodukter bildas, röken luktar illa och grannarna blir störda. Risken för en sotbrand i skorstenen är dessutom stor.

Tänk på väderleken och grannarna

När dimman ligger tät eller när det är så kallt att luften står stilla stannar rökgaserna kvar nära marken. Undvik att elda vid dessa tillfällen. Miljö- och byggnadsnämnden kan meddela begränsningar eller eldningsförbud om eldningen medför olägenhet för närboende.

Brandsäkerhet i hemmet

En slarvig askhantering är en vanlig brandorsak. Sot och aska ska förvaras i en plåtburk med tätt lock. Det kan finnas kvar glödrester i askan i flera dygn! Bra brandskyddsutrustning i hemmet är t.ex. brandvarnare, brandfilt och pulverbrandsläckare.

Mer information

Om du vill veta mer om eldning med ved och andra biobränslen kan du kontakta följande i din kommun:

Miljö- och byggnadsförvaltningen

Sotaren

Räddningstjänst

Energi och klimatrådgivaren

Lästips:

Naturvårdsverkets broschyr Elda rätt - Råd för effektiv, miljöanpassad och säker eldning med ved och andra vedbaserade bränslen, i vedpanna, kamin och dylikt.

Webbsidor med mer information:

www.naturvardsverket.se

www.boverket.se

www.sp.se

www.svanen.se

www.energimyndigheten.se

www.brandskyddsforeningen.se

Miljösamverkan
Kronoberg-Blekinge

Den här broschyren är framtagen inom Miljösamverkan Kronoberg-Blekinge 2014